

SLOVENSKI NAROD

Izdaje vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 50 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 800 vrst & Din 3, večji inzerati po dogovoru. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod selja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.- Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Rnafijska ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Maščevanje Italije za Abesinijo:

Palestina v znaku bomb, tankov in bombnih letal

Arabski nacionalni pokret se je pretvoril v odkrito revolucijo proti angleški nadvladi — Položaj je skrajno kritičen in je vrhovni komisar nujno zahteval, naj mu pošljejo na pomoč še več vojaštva

London, 26. maja. r. Najnovejša poročila vrhovnega angleškega komisarja v Palestini so izšla v vsaj angleški javnosti, zlasti tudi v vladnih krogih velikoznamenitno. Poročila dokazujejo, da je postal položaj v palestinskem mandatnem ozemlju skrajno kritičen ter da se pretvarja v odkrito revolucijo proti angleški nadvladi.

V londonskih krogih so sprva računali s tem, da bo zadostovalo že samo ojačanje angleških postojank v Palestini, da preplasi arabske nacionaliste in jih odvrača od vsake resnejše akcije. Arabski nacionalni odbor pa ni popustil, marveč je spričo angleških ukrepov svojo akcijo še proglasil. Ko so ostale neizpolnjene arabske zahteve po omejitvi priseljevanja židov, je arabski nacionalni odbor proglasil splošno stavko, ki se ne omejuje zgolj na ustavev dela v javnih prometnih ustanovah, marveč tudi na plačevanje davkov. Od 15. maja dalje niso prejele mandatne oblasti od arabskega prebivalstva niti prebitega groša na davkih.

Ko pa je angleška vlada še podvojila namesto omejitve števila dovoljenj za priseljevanje židov v Palestino, da bi na ta način manifestiralo svojo oblast, je doseglo ogorčenje Arabcev vrhunec ter se pretvorilo v pravcato revolucijo. Teden dni že pokajo v Palestini bombe, revolverji, puške in pekleni stroji. Dočim so se arabski nacionalisti prej omejevali na spopade z židi, so sedaj začeli napadati tudi Angleže in celo angleške vojske. Organizirali so pravcato gverilsko vojno, ki beši po vsej deželi in ki vsak dan bolj ogroža javni red in mir. Iz zased napadajo Arabci tudi večje vojaške oddelke ter so se na mnogih krajih razvile pravcate bitke. Uporniki rušijo telefonske zveze, kvarijo železniške proge, podirajo mostove, da s tem onemogočajo avtobusni promet in premikanje motoriziranih angleških oddelkov.

Angleške oblasti so napram temu pokretu skoro brez moči. Čeravno vlada po vsej Palestini obsedno stanje, se spopadi z vojaštvom vedno bolj množijo ter so zahtevali že obilo človeških žrtev. Edino sredstvo za vzdrževanje oblasti so sedaj še tanki, oklopni avtomobili in bombna letala. Le-tala neprestano krožijo nad upornim ozemljem ter zasledujejo četniške oddelke. Ki so razkropile po hribovitih predelih. Borba protijim je skrajno težavna, ker se spretno skrivajo in po naglem napadu prav tako naglo zopet izginejo. Prebivalstvo jih povsod čuti. Ko so angleške oblasti zahtevale od županov, da jim pomagajo pri zatiranju upora, so župani po večini podali ostavko.

Vrhovni komisar je zahteval od vlad naj mu nujno pošlje novih čet, ker grozi sicer nevarnost, da bo prestiz Angliji v Palestini padel na ničlo. Po nalogu vlade je krenilo danes več polkov angleškega vojaštva iz Egipta, kamor bodo poslana nova ojačenja iz drugih angleških kolonij.

V londonskih krogih vedno bolj pričajo, da ne gre za samonikli pokret Arabcev, marveč da je v ozadju neka tuja sila, ki hoče z zanetenjem takih uporov v angleških kolonijah škodovati Angliji in zrušiti njen ugled kot najmočnejše kolonialne države.

Kritičen položaj v Jeruzalemu

Jeruzalem, 26. maja. AA. Reuter poroča: V Jeruzalemu se je položaj včeraj poslabšal. V Gazi je morala policija evakuirati vse angleške družine, da bi jih zaščitila pred napadi. Prišlo je ob tej priliki do hudih neredov. Mnogi Arabci so hoteli razrušiti železniško progo, postavljale so barikade in rušile telefonske in brzojavne proge. Policija je morala rabiti orožje. Oklopni avtomobili so morali biti poslani na pomoč policiji. Letala pomagajo policiji in vojaštvu pri čiščenju gora okoli Nabruse, v katerih

se skrivajo oboroženi banditi, ki streljajo na vojaštvo.

Anglija ne bo popustila

Jeruzalem, 26. maja. z. Včeraj je angleški vrhovni komisar posetil mednarodni veleposeljem v Tel Avivu. Pri tej

Angleška demarša v Rimu

London, 26. maja. z. Konservativni poslanec Lampson je včeraj opozoril v spodnji zbornici zunanjega ministra Edena na protiangelsko propagando italijanskih radijskih postaj, ki pošiljajo hujšajoče poročila proti Angliji v materinskem jeziku narodom Indije in Palestini. Eden je od-

govoril, da vlada zelo pazljivo zasleduje to propagando in da je bila že izvršena intervencija v Rimu. Angleški poslanik je italijanski vladji izročil takoj protestno noto z zahtevo, naj takoj ustavi to propagando.

V Avstriji zopet vre

Za nered, ki jih izzivajo heimwehrovci, delajo odgovorne narodne socialiste

Dunaj, 26. maja. r. V javnosti še vedno živahno komentirajo dogodke, ki so se odigrali zadnje dni in ki dajo naslutiti, da v Avstriji zopet vre. Odkar je Schuschnigg izvagoniral Starhemberga in postavil na hladno heimwehrovce, ki zavladalo tudi v njenih novih vrstah veliko nezadovoljstvo, čeprav so bili poprej najbolj goreči priganjci režima. Delavstvo kaže čimdalje večjo odločnost in zahteva svoje pravice, ki so bile po diktiranim režimom docela potepane. Tudi narodni socialisti dvigajo glave, ker upajo, da bodo mogli iz tega splošnega nezadovoljstva in splošne nesigurnosti kovati svoj politični kapital.

Zelo značilen dogodek se je odigral preteklo soboto v bližini Linza. Tam ima knez Starhemberg veliko posestvo, nazvano Wachenburg. Znano je bilo, da se nahajata tu tudi velika skladišča orožja Heimwehra. Ta organizacija je lahko počela kar je hotela, dokler je bil Starhemberg v vladji. Zato je tudi lahko kopičila orožje po raznih svojih skladiščih. V soboto ponoči pa je skupina ljudi napadla Starhembergov grad in se skušala polastiti tega orožja. Prišlo je do spopada z žandarmerijo in se je razvila pravcata bitka.

Kdo je izvršil ta napad, še sedaj ni jasno.

Najprvo se je zatrjevalo, da so napadli grad nezadovoljni heimwehrovci iz okolice, hoteč se polastiti orožja, da bi izzvali oborožen upor in vrgli sedanjo klerikalno vladjo. Iz vladnih krogov pa so se takoj nato razširila poročila, da so napad organizirali in izvršili narodni socialisti, ki da so v neki sosedni vasi imeli tajno organizacijo in svoj napadalni oddelek.

Sedaj pa je ravnatelj javne varnosti za Gornjo Avstrijo grof Reverte dal novinarjem izjavo, v kateri pravi, da so napad izvršili — gasilci! V Oberkirchenu so baje vsi gasilci hitlerjevci ter vse gasilske čete v okolici nič drugega kakor prikriti hitlerjevski napadalni oddelki. V zvezi s tem so aretirali voditelja tamošnjih gasilcev nadučitelja in vse člane gasilske čete.

V javnosti pa smatrajo, da gre vendarle za napad Heimwehra, ki je na ta način hotel jasno pokazati, da so neresnične vse izjave o nadaljnjem prijateljstvu in zavezništvu med Heimwehrom in Schuschniggovim klerikalnim režimom. Če bi bili med gasilci hitlerjevci, bi jih bili že davno zaprli. Znano pa je, da so baš gasilske čete kader Heimwehra. Zato je zbudila izjava gornjeavstrijskega policijskega šefa tem več komentarjev.

17 otrok utonilo

Strašna katastrofa na reki Dyji na Moravskem

Praga, 26. maja. Pri vasi Rakovec v neposredni bližini Brna se je danes na reki Dyji pripetila strašna nesreča, ki je zahtevala okoli 20 človeških žrtev. Otroci III., IV. in V. razreda osnovne šole iz Rakovca so pod vodstvom šolskega upravitelja Ornjanskega, učitelja Novotnega in učiteljice Zdenke Zakove napravili izlet v bližnjo okolico. Prišli so do Polabskih Brdov, kjer so morali preko reke Dyje. Otroci so se pečali na vozovih in ko je prvi voz, na katerem je bilo 17 dečkov in deklic, zapeljal na splan, se je ta zaradi velike teže nenapredno nagnil in vsi skupaj so padli v reko, ki je zaradi deževja zadnjih dni silno narasla. Še predno so jim mogli priskočiti na pomoč, so nesrečni otroci izginili v mot-

nih valovih, prav tako sta poginila oba konja. Utonil je tudi voznik in nekdo, ki je prisedel na voz. Pri katastrofi se je tudi težko ponesrečil neki hlapec, ki je priskočil na pomoč. Pretresel si je možgane in so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Vest o strašni katastrofi, ki se je pripetila med 9. in 10. dopoldne, se je naglo razširila po vsej Češkoslovaški. Na kraj nesreče so takoj prihiti orožniki in bližnji vaščani in prišel je tudi zdravnik dr. Beneš, ki je vsaka intervencija je bila zaman. Narasla reka je odnesla vse žrtve dalje in doslej ni so našli še nobenega trupla. Med rodiljeli ponesrečenih otrok je nastala nepopisna žalost in nesreča je po vsej Češkoslovaški povzročila globoko potrtost.

Švedi zahtevajo razčiščenje zaradi obstreljevanja bolnic

Oster govor švedskega prestolonaslednika na obnem zboru švedskega Rdečega križa

Stockholm, 26. maja. AA. Havas: Princ Karl se je v spremstvu kralja in predsednika švedskega Rdečega križa udeležil včerajšnjega obnega zbora te organizacije. Princ je imel govor, v katerem je zelo ostro obsodil delovanje italijanskega letalstva proti švedski ambulanti Rdečega križa,

kjer se je zdravilo 6000 bolnih in ranjenih abesinskih vojakov. Princ je rekel, da bo švedska organizacija zahtevala od vodstva mednarodnega Rdečega križa, naj se odkrito izrazi, kakšne posledice bodo imele dogodki v Abesiniji za bodočnost Rdečega križa.

Oboroževanje Nemčije

Pariz, 26. maja. AA. »Echo de Paris« objavljaja članek Pertinaxa, o oboroževanju Nemčije. Lanako leto je Nemčija izdelala vojnega materiala v vrednosti za 16 milijard mark. V frankih predstavlja to po uradnem računu 96 milijard frankov. Vojni

izdatki Nemčije v letu 1935 pa se zdaleka ne dajejo niti približne slike o pospešenem oboroževanju Nemčije. Uvoz aluminija, mangana in svinca se zmerom raste. Pri tem opozarja Pertinax na Edenovo izjavo, v parlamentu z dne 6. maja, ko je rekel, da nekateri narodi toliko izdajajo za oboroževanje, da jim pri tem propada vse njihovo ostalo gospodarstvo.

Poostren režim v Julijski Krajini

V vseh slovenskih cerkvah slovenske molitve, pridige in petje prepovedano

Po aneksiji Abesinije je iz razlogov, ki so poznavalcem razmer v Italiji povsem razumljivi, nastopila nova doba tudi za domače prebivalstvo v Julijski Krajini. Režim na podeželju se je poostril. O tem pričajo zlasti dogodki, ki so se v zadnjem času pripetili v rojanski in drugih cerkvah v Trstu.

V Trstu je 90% avtohtonega prebivalstva slovenskega porekla. O tem najbolje pričajo tisoči slovenskih priimkov, ki so jih upravne oblasti na podlagi zakonskega dekreta iz leta 1926 spremenile in jih še izpreminjajo. aZrudi tega ni čudno, če živi še sedaj, ko se je priselilo okrog 70.000 Italijanov iz starih pokrajin Italije, v Trstu še vedno okrog 60.000 zavednih Slovencev, ki so deloma kompaktno naseljeni po predmestjih, deloma raztreseni po centru mesta. Vsa bližnja in daljna okolica Trsta pa je še vedno čisto slovenska.

Od nekdaj so imeli Slovenci v vseh tržaških cerkvah pridige in razne druge cerkvene obrede v slovenscini. V času, ko so po Istri in Trstu goreli narodni domovi, v letih 1920 in 1921, se je moral tudi slovenski jezik umakniti iz cerkve v centru mesta, ohranil pa se je v nekoliko okrnjenem obsegu v vseh predmestjih. V Rojanu, v Barkovljah, Skednju, pri Sv. Ivanu in Sv. Jakubu.

Meseca februarja je prišel v Barkovlje za novega župnika neki Glavan, ki si je pred leti spremenil priimek in Galvani in ki je dotlej služboval nekje v Liburniji. V sporazumu s fašistično organizacijo in krajevnimi oblastmi je polagoma ukinil slovenske molitve v barkovljanski cerkvi. Fašisti so mu pri tem pomagali in so razpustili tudi domači cerkveni pevski zbor. Prebivalstvo v Barkovljah, ki šteje okrog 5000 Slovencev in 300 Italijanov, je zaradi tega pričelo zahajati v rojansko cerkev, kjer se je slovenski jezik nekako še ohranil.

Barkovljanski fašisti pa s tem niso bili zadovoljni in 3. maja se je v rojanski cerkvi med pridigo pojavilo okrog 20 fašistov, ki so pričeli protestirati, češ da je treba s tem

vendar že enkrat nehati. Prisotni Slovenci, zlasti pa žene, so se jim uprli in v cerkvi je nastal krik in vik. Naslednjega dne popoldne so imeli v cerkvi slovenske smernice. Skupina fašistov je spet pričela demonstrirati in zato je duhovnik pozval vse prisotne, naj tiho molijo vsak zase, dokler se vihar ne poleže. Ljudje so se zbrali okrog duhovnika pred oltarjem in pol ure zares tiho molili. Čeprav ni bilo slišati nobene glasne slovenske besede, so fašisti nazadnje vendarle pričeli znova protestirati, tokrat zaradi tega, ker so ljudje molili po tihem.

Zaradi te tihe molitve je bil duhovnik Gabrovšek naslednjega dne pozvan na policijski komisariat, kjer so ga trdo prijel. Istega dne je tržaški kvestor pozval na odgovor tudi rojanskega župnika Salvadorija ter mu izrecno odredil, da mora prepovedati sleherno slovensko besedo v cerkvi.

Prepoved slovenskih molitev pa se ni omejevala le na rojansko cerkev. Upravne oblasti so izdale priliko, si prisvojile škofijsko oblast in 10. maja po policiji prepovedale sleherno slovensko besedo tudi v vseh ostalih tržaških cerkvah. Pri smernicah v ponedeljek zjutraj so bili ljudje hudo potrjeni, ko so opazili, da duhovniki ne spregovore nobene domače besede več. Vse pridige so odpadle pri mašah, vse litanije, celo petje je prenehalo.

Tudi Marijini družbi v Rojanah, ki imata svoj lastni dom in ki se je v njej pod vodstvom g. Guština zbiralo na stotine slovenskih deklet, zlasti pa slovenskih služkinj v Trstu, so oblasti prepovedale sleherno razdajanje delovanja.

Pri vsem tem je pripomniti, da deluje v Trstu še štiri leta prefekt Tiengo, ki je sčasoma kot goriški prefekt vodil kampanjo proti pokojnemu nadškofu dr. Sedeju, pozneje pa tudi tiskovno kampanjo proti tržaškemu škofu Fogarju. Med njim in Fogarjem obstaja še sedaj niso razčiščeni. Škof Fogar mora vsako zadevo pri italijanskih oblasti urediti s posredovanjem Vatikana.

Zahteve nameščencev v interesu bolniškega zavarovanja

Ljubljana, 26. maja

Osrednji urad za zavarovanje delavcev razmišlja o nekaterih sanacijskih ukrepih na račun varčevanja pri bolniškem zavarovanju. Gre za to, da bi smeli bolezenske podpore nad 26 do 52 tednov dajati samo tisti krajevni organi, ki imajo tričetrtinski rezervni višek in dovolj likvidne imovine, češ da sme biti podporna doba podaljšana le na račun teh sredstev. O tej nameri zavzemajo naši zasebni nameščenci stališče, ki ga hočemo obrazložiti v tem članku.

Za mnoge zavarovance bolnike je podaljšanje bolezenske podpore dobe neobhodno potrebno, zlasti za jetične in sploh bolnike, ki potrebujejo dolgotrajno zdravljenje. Tem bolnikom pogosto ne zadostuje niti 52 tedenska podporna doba. Zato se nameščenci ne morejo zadovoljiti z enostranskimi ukrepi v bolniškem zavarovanju. Zahtevajo celo, da se podaljša podporna doba še za 26 tednov, da bi bila podluga leto dolga (78 tednov). Sredstva za to podaljšanje bodo zasebne bolniške blagajne nedvomno imele. Bolnikov, ki potrebujejo dalj časa podpore, itak ni mnogo.

Potrebne bi pa bile nekatere druge remede v bolniškem zavarovanju, ki bi bile nedvomno učinkovite ter bi služile načelu varčevanja. Vsi zasebni nameščenci imajo namreč po obrtnem zakonu zagotovljeno mesečno plačo vsaj za izvesten čas tudi v primeru bolezni, ki traja le kratek čas. Zato bi nameščenske bolniške blagajne lahko ukinile hranarino do 14-dnevne bolezenske dobe. Če bi pa bolezen trajala čez 14 dni, bi seveda moral bolnik dobiti podporo za vse dni bolezni. Če je v domači negi. Tako bi bile preprečene neštete zlorabe na račun hranarine. Pri bolniški blagajni TBPD bi si lahko tudi učinkovito pomagali s povišanjem prispevne tarife od 36 na 42% kakor je uvedena pri drugih blagajnah. Izdatki za bo-

lezenske podpore nad 26 tednov so znašali lani pri BB TBPD samo 109.641 Din. Večina izdatkov je šlo za podpore izpod te dobe. Če bi zvišali prispevno tarifo na 42%, bi blagajna prejela nad 700.000 Din, ako pa bi ukinili hranarine v primerih bolezenske dobe izpod 14 dni, bi blagajna lahko računala skupaj z zvišanimi prispevki še na 1.200.000 Din. Iz tega razvidimo, da bi bolezensko podporno dobo lahko podaljšala na podlugo leto, lahko pa bi tudi zvišala izdatke za zdravniške specialiste in zdravila ter bi izdatke dotirala rezervni fond, ki je potreben za primere epidemij.

Toda na vse to se lahko nameščenci sklicujejo, če lahko računajo z neodvisnostjo svoje bolniške blagajne od SUZORA in da je dovoljena na teritoriju naše banovine samo ena nameščenska bolniška blagajna, in sicer TBPD. Za to se naši nameščenci odločno bori. Sklicujejo se zlasti na to, da je njihova bolniška blagajna dokazala dovolj s svojim dosedanjim delovanjem, da je polician prevzeti sama kot avtonomen organ socialnega zavarovanja nameščenske bolniške zavarovanje pri nas. Bolniška blagajna TBPD je izmed 20 krajev. organov SUZORA edina, ki posluje s 36% prispevno tarifo. Razen dveh let je vedno poslovala s suficitom. Lani so bile zdravstvene razmere precej neugodne, zato je znašal deficit 118.488 Din, ki se bo pa zmanjšal na 70.000, čim bo SUZOR izvršil bonifikacije k upravnim stroškom iz naslova posredovanja nezgodnega zavarovanja. Izmed 20 krajevnih organov SUZORA jih je bilo lani pasivnih 12 ter znaša pasiva skupaj 8.261.325 Din, čemur znaša suficit ostalih krajevnih organov skupaj 1.868.516 Din. Ker je SUZOR po zakonu dolžan pokrivati deficite krajevnih organov, nima za to sredstev, je razumljivo, da išče nove vire dohodkov ter je težnja, da aktivni krajevni organi plačujejo deficite pasivnih.

Dva detomora

Maribor, 26. maja

V Obrežu pri Središču so našli včeraj na gnojšču nekega posestnika umorjenega novorojenčka. Dete je bilo zadavljeno. O tem so bili obveščeni orožniki, ki so ugotovili, da je dete rodila pri posestniku uslužbena služkinja Marija N. Mater so aretirali.

Po podobnem zločinu poročajo tudi iz poljan pri Prevaljah, kjer so našli v sobi služkinje, uslužbene pri posestniku Francu Ha-

stu, novorojenčka z zdrobljeno glavo. Vse kaže, da je mati neboljlenčka udarila po glavi. Orožniki so brezsrčno mater že aretirali.

Borzna poročila

INOZEMSKA BORZE

Curih, 26. maja. Beograd 7.—, Pariz 20.377, London 15.415, New York 309.625, Bruselj 52.30, Milan 24.35, Madrid 42.225, Amsterdam 209.15, Berlin 124.55, Dunaj 56.30, Praga 12.82, Varšava 58.10, Bukarešta 2.50.

